

Sygn. akt V U 254/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Marta Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku Z. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania Z. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 27 lutego 2017 r.

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt V U 254/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 27 lutego 2017r., znak: (...), odmówił wnioskodawcy Z. Z. prawa do emerytury pomostowej, albowiem wnioskodawca na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszącego co najmniej 15 lat, wykazanej w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zakład podał, iż do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych zgodnie z art. 4 w związku z art. 49 ww. ustawy nie zostały zaliczone okresy pracy: od 12 kwietnia 1977r. do 30 kwietnia 1980r. i od 28 maja 1980r. do 13 grudnia 1993 r. oraz od 01 sierpnia 1996r. do 11 kwietnia 1998r., ponieważ pracodawcy nie potwierdzili, że w ww. okresach ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 i 2 ww. ustawy.

Odwołanie od ww. decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej .

Odwołanie nie zawierało uzasadnienia stanowiska wnioskodawcy w niniejszej sprawie .

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując w uzasadnieniu te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. Z. urodził się dnia (...)

Wnioskodawca ma udowodnione 40 lat, 2 miesiące i 19 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W dniu 2 lutego 2017r. Z. Z. złożył wniosek o emeryturę pomostową.

Decyzją z dnia 27 lutego 2017r. –zaskarżoną w niniejszej sprawie– ZUS rozpoznał powyższy wniosek.

/b e z s p o r n e, a nadto dokumenty z akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy/

Wnioskodawca Z. Z. od 1 września 1973r. był uczniem (...)Szkoly (...) przy (...) M. .

Naukę w tej szkole przerwał i od 1974r. wnioskodawca uczęszczał do (...) w L. , gdzie odbywał praktyki zawodowe w (...) w L. . W ramach nauki w (...) wnioskodawca ukończył (...) Szkołę (...) w L. zdobywając zawód cieśli budowlanego .

W okresie nauki w (...) w L. wnioskodawca od 22 kwietnia 1976r. do 14 lipca 1976r. odbył kurs podstawowy spawania elektrycznego i uzyskał uprawnienia spawacza .

W dniu 12 kwietnia 1977r. wnioskodawca został przyjęty do pracy w (...) w M. na stanowisku pracownika fizycznego .Do faktycznych obowiązków wnioskodawcy na tym stanowisku należały obowiązki spawacza w warsztatach remontowych . Warsztaty remontowe wagonów czteroosiowych i dwuosiowych znajdowały się pod olbrzymią wiatą , pod którą kierowane były 4 wagony czteroosiowe lub 6 wagonów dwuosiowych . Wiatą zabezpieczała jedynie przed opadami , a praca odbywała się na zewnątrz , podczas zmiennych warunków atmosferycznych . Wnioskodawca na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawalnicze(spawanie elektryczne) . W wagonach wymieniane były słupki podporowe , ostojnice, poprzecznice w wagonach zamkniętych , otwartych i w platformach . Wymienione były też lub naprawiane drzwi w wagonach .

Wnioskodawca na tym stanowisku pracował do 30 kwietnia 1980r. oraz od 28 maja 1980r. do 13 grudnia 1993r.

Podczas zatrudnienia w (...) w M. Z. Z. nigdy nie wykonywał prac spawalniczych w pomieszczeniach o małej kubaturze , zbiornikach lub rurach .

Od 10 czerwca 1994r. do 31 stycznia 1995r. oraz od 01 sierpnia 1996r. do 11 kwietnia 1998r. i od 09 maja 2001r. do 30 czerwca 2012r.Z. Z. pracował w (...) Sp. z o.o. w C. na stanowisku spawacza .

Wnioskodawca na stałe i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawacza elektrycznego przy produkcji parników gospodarczych oraz detali konstrukcyjnych – łączników . Z. Z. przy produkcji parników gospodarczych pracował przy taśmie produkcyjnej. Zajmował się spawaniem wsporników łoża i łoża. Po wykonaniu spawania podnosił parnik i przekazywał go następnemu pracownikowi . Praca odbywała się w kabinach spawalniczych ustawionych na hali produkcyjnej .Takich kabin było 5 . W każdej z nich było narzędzie , które jednocześnie było wspornikiem do ustawienia parnika . We wsporniku był lej wentylacyjny do usuwania gazów pospawalniczych . Podczas pracy wnioskodawcy urządzenie to szybko uległo uszkodzeniu i w kabinie spawalniczej ustawiony został zwykły wiatrak .

Z. Z. nigdy nie wykonywał prac spawalniczych w pomieszczeniach o małej kubaturze , zbiornikach lub rurach .

Od 19 czerwca 1995r. do 30 września 1995r.wnioskodawca zatrudniony był na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy jako spawacz przy spawaniu elektrycznym w firmie (...)R.. Wykonywał prace przy spawaniu konstrukcji metalowych pod budowę przyszłej hali produkcyjnej .

Podczas zatrudnienia w tej firmie Z. Z. nigdy nie wykonywał prac spawalniczych w pomieszczeniach o małej kubaturze, zbiornikach lub rurach.

Dowód: dokumenty z akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy, w tym w szczególności

świadczenia pracy

książeczka spawacza nr (...) k. 19,

dokumenty z akt osobowych wnioskodawcy z okresów zatrudnienia w:

- (...) w M. od: 12.04.1977r. do 30.04.1980r. i 28.05.1980r. do 13.12.1993r.,

- (...) Sp. z o.o. w C. od 10.06.1994r. do 31.01.1995r.,

- (...) R. od 19.06.1995r. do 30.09.1995r.

przesłuchanie wnioskodawcy k. 42v, e-protokół z dnia 14.06.2017 r. 00:12:26 i nast.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 965 z późn. zm.), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 r. – prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 3 ust. 1 ww. ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Pracami o szczególnym charakterze są prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia

sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy (art. 3 ust. 3 ustawy).

W myśl natomiast art. 49 ww. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Cyt. wyżej przepis art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych łagodzi restrykcyjne przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej wynikające z art. 4 ww. ustawy. W przepisie tym ustawodawca – dla nabycia prawa do emerytury pomostowej – „zwalnia” ubezpieczonego z konieczności wykonywania prac w szczególnych warunkach lub prac o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 r., ale czyni to pod warunkiem osiągnięcia przez ubezpieczonego do dnia 1 stycznia 2009 r. stażu pracy „odbytego” w szczególnych warunkach (w szczególnym charakterze) w takim rozmiarze, jaki jest wymagany przez aktualnie obowiązujące przepisy ustawy o emeryturach pomostowych. Omawiana regulacja w swoisty sposób respektuje prawa osób wykonujących przez długi czas prace w szczególnych warunkach (w szczególnym charakterze), które z różnych przyczyn, często niezależnych od siebie, po dniu 1 stycznia 1999 r., utraciły status pracowników zatrudnionych przy takich pracach, a z racji stosunkowo niskiego wieku nie nabyłyby jeszcze prawa do emerytury powszechnej według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Gdyby nie treść przepisu art. 49, to w opisanej sytuacji warunków objęty art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych praktycznie uniemożliwiłby tym osobom skuteczne ubieganie się również o emeryturę pomostową.

W oparciu zatem o przepis art. 49 w zw. z art. 4 pkt 1–5 i 7 ustawy o emeryturach pomostowych należy przyjąć, że warunki uzyskania prawa do emerytury pomostowej bez konieczności wykonywania po dniu 1 stycznia 2009 r. pracy w szczególnych warunkach (w szczególnym charakterze) spełnia pracownik, jeśli spełnił łącznie następujące przesłanki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) legitymował się w dniu 1 stycznia 2009 r. minimalnym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze (przy czym art. 49 pkt 3 w zw. z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy nie wymaga, aby był to okres przepracowany w pełnym wymiarze czasu pracy);
- 3) osiągnął wiek (pomostowy) wynoszący 60 lat (dla mężczyzn);
- 4) legitymuje się okresami składkowymi i nieskładkowymi (ustalonymi na zasadach określonych w art. 5–9 i 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), wynoszącymi co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) wykonywał przed dniem 1 stycznia 1999 r. pracę w szczególnych warunkach lub pracę o szczególnym charakterze (w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS);
- 6) rozwiązano z nim stosunek pracy.

Jak natomiast wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2012 r. (II UK 164/11, OSNAPiUS 2013 nr 5-6, poz. 62, str. 225), warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle art. 4 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku, kiedy osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio

obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia tylko wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych (art. 3 ust. 1 ww. ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ww. ustawy) w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów. Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany. Oznacza to, że wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy jest warunkiem koniecznym nabycia prawa do emerytury pomostowej.

W rozpoznawanej sprawie zasadniczą kwestią sporną było, czy ubezpieczony na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych posiadał wymagany staż pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze określony przepisami tejże ustawy.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszym postępowaniu, w szczególności dokumentów z akt osobowych z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w: (...) w M. , (...) Sp. z o.o. w C. oraz w (...) R. oraz z przesłuchania wnioskodawcy , wykazała w sposób niebudzący wątpliwości, że Z. Z. po dniu 1 stycznia 2009 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach ani prac o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a więc prac wymienionych w załączniku nr 1 lub 2 do ww. ustawy. Po tej dacie bowiem wnioskodawca pracował w (...) spółce z o.o. w C. na stanowisku spawacza, a praca w takim charakterze nie została wymieniona w żadnym z załączników do ustawy o emeryturach pomostowych stanowiących wykazy prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Analiza ww. dowodów wykazała natomiast, że ubezpieczony przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze, a dokładnie prace wymienione w wykazie A, w dziale XIV, w punkcie 12 tego rozporządzenia, określone jako prace przy spawaniu elektrycznym. Okresem takiej pracy –w ocenie Sądu– był z pewnością okres pracy wnioskodawcy na stanowisku spawacza w (...) od 12 kwietnia 1977r. do 30 kwietnia 1980r. i od 28 maja 1980r. do 13 grudnia 1993r. Za pracę w warunkach szczególnych wymienioną w powyższym rozporządzeniu sąd uznał również okresy zatrudnienia Z. Z. w (...) R. od 19 czerwca 1995r. do 30 września 1995r. oraz w (...)w C. od 10 czerwca 1994r. do 31 stycznia 1995r. oraz od 01 sierpnia 1996r. do 11 kwietnia 1998r. i od 09 maja 2001r. do 31 grudnia 2008r

Ww. okresy po zsumowaniu dają ponad 15-letni okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w rozumieniu poprzednio obowiązujących przepisów, tj. przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Okoliczność ta jednak jest niewystarczająca do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej. Jak bowiem wskazano wyżej, nawet jeśli wnioskodawca po dniu 1 stycznia 2009 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a legitymuje się stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do emerytury pomostowej tylko wówczas, gdy jego dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (tj. przepisów art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych). W rozpoznawanej sprawie jednak pracy wnioskodawcy na stanowisku spawacza wykonywanej w zasadzie w sposób ciągły zarówno przed 1 stycznia 1999 r., jak i po tej dacie, do prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów zakwalifikować nie można. Ani bowiem wykaz prac zawartych w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych wśród prac w szczególnych warunkach, jak i wśród prac o szczególnym charakterze, nie wymienia prac spawacza na dużych halach produkcyjnych lub warsztatach remontowych ustawionych na zewnątrz jedynie zadaszonych bez ścian bocznych , a takie właśnie prace wnioskodawca faktycznie wykonywał w okresach spornych . Z kolei z załącznika nr 1 pkt.28 wynika ,iż tylko prace wykonywane bezpośrednio przy spawaniu łukowym i cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją są pracami uznanymi za prace w warunkach szczególnych uprawniając co nabycia prawa do emerytury pomostowej.

W wyniku przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego ustalono, że wnioskodawca nie wykonywał takich prac i w warunkach wskazanych w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Jak natomiast wskazał Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku z dnia 13 marca 2012 r., wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (tak też: WSA w Poznaniu w wyroku z dnia 29 czerwca 2011 r., IV SA/PO 335/11).

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że Z. Z. nie spełnił warunków do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej nie tylko dlatego, że po 1 stycznia 2009 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ale również dlatego, że wykonywane przez niego przed dniem 1 stycznia 2009 r. prace również nie mogą być zakwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy, mimo że część z tych prac, tj. prace przed 1 stycznia 1999 r., w istocie były pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu poprzednio obowiązujących przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W takim stanie rzeczy, w rozpoznawanej sprawie nie było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Skutkiem tego odwołanie wnioskodawcy –jako niezasadne– podlegało oddaleniu, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.